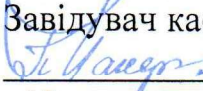

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
 Петро МАКАРЕНКО
«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Освітньо-професійна програма Автомобільний транспорт
спеціальності 274 Автомобільний транспорт
галузь знань 27 Транспорт
освітній ступінь бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

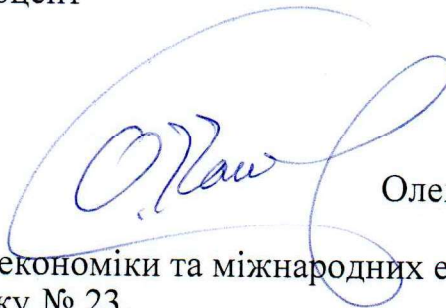
Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Автомобільний транспорт спеціальності 274 Автомобільний транспорт

Мова викладання: державна

Розробник: Калініченко Олександр, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

«12» серпня 2024 року

Олександр КАЛІНІЧЕНКО

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин протокол від 12 серпня 2024 року № 23.

Погоджено гарантом освітньої програми Автомобільний транспорт «02» вересня 2024 року

Олексій БУРЛАКА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Автомобільний транспорт» протокол від 02 вересня 2024 року № 1»

Сергій ЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	2 (274АТ бд 2022; 274АТ бд 2023[1](стн (Зр.))
Семестр	1-ий
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні таких дисциплін як: Правознавство.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

спеціальні (фахові):

ФК 15. Здатність застосовувати математичні та статистичні методи збирання, систематизації, узагальнення та обробки інформації.

5. Програмні результати навчання

ПРН 5. Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.

ПРН 6. Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.

ПРН 23. Аналізувати техніко-експлуатаційні та техніко-економічні показники автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 5. Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.	<ul style="list-style-type: none"> – уміти використовувати методичні підходи до оцінки персоналу підприємства; – уміти розробляти практичні заходи щодо підвищення продуктивності праці; – уміти розробляти стратегії професійного розвитку персоналу підприємства.

<p>ПРН 6. Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.</p>	<p>– оцінювати основні аспекти господарсько-фінансової діяльності підприємства, зокрема організаційну структуру, економічні стратегії, внутрішні процеси та взаємодію з зовнішнім середовищем; – здійснювати порівняльний аналіз фінансово-економічних показників підприємства; – розуміти основи фінансового планування та бюджетування на підприємстві; – здійснювати прогнозування розвитку підприємства з урахуванням зовнішніх та внутрішніх чинників.</p>
<p>ПРН 23. Аналізувати техніко-експлуатаційні та техніко-економічні показники автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.</p>	<p>– застосовувати методологічні підходи до оцінки техніко-експлуатаційних показників транспортних засобів у контексті їх ефективності; – використовувати методи економічного аналізу для визначення оптимальних технічних характеристик транспортних засобів й параметрів їх використання.</p>

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*
- наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*
- практичні методи: *вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді.*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

- інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод, «Мозковий штурм»;*
- комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*
- методи письмового контролю: *письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теорії та моделі підприємства

Підприємство як система та як економічний об'єкт. моделі побудови підприємства. Ознаки підприємства. Напрямки діяльності підприємств та їх функціональні моделі.

Еволюція теорій економіки підприємства. Класична теорія підприємства. Неокласична теорія підприємства. Інституціональна теорія підприємства. Еволюційна теорія підприємства. Підприємницька та інтеграційна теорії підприємства.

Тема 2. Основи підприємництва

Сутність та функції підприємницької діяльності. Складові підприємництва та їх зміст. Принципи здійснення підприємницької діяльності. Форми і моделі підприємницької діяльності. Типи професійної підприємницької діяльності та їх особливості.

Мале підприємництво у ринковій економіці. Особливості становлення, тенденції та проблеми розвитку в Україні. Соціально-економічна роль і значення підприємництва у структурі ринкової економіки. Необхідність, сутність та напрями державної підтримки малого підприємництва в Україні. Культура підприємницької діяльності. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі.

Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств та їх об'єднань

Підприємство як суб'єкт господарювання, як господарська система і як форма реалізації підприємництва. Цілі підприємства та вимоги до них.

Правові основи функціонування. Законодавчі акти, що слугують базою функціонування підприємства. Господарський кодекс України, зміст (основні засади господарської діяльності, суб'єкти господарювання, майнова основа, господарські зобов'язання, відповідальність за порушення, особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання, зовнішньоекономічна діяльність, спеціальні режими господарювання).

Режим створення і реєстрації підприємства, господарської діяльності, взаємовідносин з державою, ліквідації і реорганізації суб'єктів господарювання. Статут підприємства. Колективний договір.

Види підприємства за окремими класифікаційними ознаками – мети та характеру діяльності, формою власності, приналежності капіталу в статутному фонді, способу утворення та формування статутного фонду, кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції, ступеня залежності від іншого підприємства, галузевої приналежності, правового статусу та форми господарювання.

Поняття та ознаки добровільних об'єднань підприємств. Організаційно-правові форми господарських об'єднань: асоціація, корпорація, консорціум, концерн, картель, синдикат, трест, асоційовані підприємства, холдинг, фінансова група.

Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства

Вплив зовнішнього оточення на діяльність підприємств. Поняття і складові компоненти середовища господарювання. Чинники мікросередовища та особливості їх впливу на діяльність економічних суб'єктів. Мезосередовище та його чинники.

Макросередовище господарювання і його чинники. Особливості дії чинників макросередовища. Демографічні, природні, науково-технічні, економічні, екологічні, політичні та міжнародні чинники та їх урахування в підприємницькій діяльності.

Методичні підходи до оцінювання середовища господарювання підприємства. PEST-аналіз та методика його проведення. Методика складання профілю чинників мікро-, мезо- та макросередовища.

Тема 5. Структура та управління підприємством

Поняття та функції управління. Підприємство як об'єднання управляючої системи і системи, якою управляють. Суб'єкти та об'єкти управління. Інструменти управління: ієрархія, культура і ринок.

Раціоналістична концепція управління. Неформальна концепція управління. Принципи управління за А. Файолем. Методи управління: економічні, адміністративно-правові, соціально-психологічні. Чинники, що визначають вибір моделі управління.

Організаційна структура управління. Зв'язки елементів системи управління: лінійні, функціональні та міжфункціональні. Лінійний тип організаційної структури управління. Лінійно-штабна організаційна структура. Функціональний тип організаційної структури управління. Лінійно-функціональний (комбінований) тип організаційної структури управління виробництвом. Дивізійна структура управління. Регіональний тип організаційної структури управління виробництвом. Матричний тип організаційної структури. Конгломератний тип організаційної структури управління.

Методи вибору типу організаційної структури управління: метод аналогій, метод структурізації цілей, метод організаційного моделювання. Основні принципи формування організаційних структур управління.

Тема 6. Ринок і продукція

Ринок: сутність, функції, форми та структура. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку.

Товар і товарний ринок: сутність, класифікація. Поняття асортименту і номенклатури продукції. Вимірники продукції. Показники обсягу продукції (послуг): товарна, валова, реалізована, чиста продукція.

Поняття маркетингу, його концепції та різновиди. Система маркетингу та маркетингова діяльність підприємства. Попит: поняття, методи оцінювання та прогнозування.

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємств

Товарна політика підприємства: поняття та складові. Товарні стратегії та їх зміст. Життєвий цикл товару. Види життєвих циклів товару. Формування асортименту товарів та управління ним.

Поняття бренду. Технологія його створення та розвитку. Імідж товару на ринку та інструменти його створення: торговельна марка, упаковка, маркування та кодування товару, реклама, перед- та після продажний сервіс.

Ціна на продукцію (послуги): сутність, функції, аналіз ціноутворюючих чинників. Загальні та специфічні чинники ціноутворення. Характеристика основних видів цін. Роль держави у процесі ціноутворення.

Ціноутворення: поняття та методи ціноутворення. Технологія розробки та обґрунтування цінової стратегії підприємства.

Цінова політика підприємства: сутність, пріоритетність у ринковій економіці. Різновиди цінової політики. Види цінової диференціації. Нормативно-правова база ціноутворення в Україні.

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Сутність і методи прогнозування. Основні напрямки прогнозування товарного ринку підприємства. Макроекономічне програмування.

Загальна характеристика планування. Принципи та методи планування. Планування діяльності підприємства. Система планів підприємства. Методи розрахунку планових показників.

Стратегія розвитку підприємства. Сутність стратегічного планування, його етапи. Місія і стратегічні цілі підприємства. Генеральна стратегія підприємства та її різновиди. Функціональна стратегія.

Тактичне планування діяльності підприємства. Методи тактичного планування. Зміст тактичних планів. Бізнес плани підприємства, їх роль та призначення.

Оперативне планування поточної діяльності підприємства. Порядок розробки оперативного плану.

Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання

Особливості землі як засобу виробництва. Види, земельних угідь. Характеристика земельних угідь. Визначення економічної оцінки землі. Грошова оцінка землі.

Економічна ефективність використання земель у сільськогосподарському виробництві, система показників її оцінювання. Основні напрями підвищення економічної ефективності використання земельних угідь у сільському господарстві.

Ринок землі в Україні: сутність, завдання, функції.

Тема 10. Персонал аграрних підприємств

Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Визначення чисельності працівників управління, спеціалістів і службовців для підприємств різних розмірів, сфер діяльності та форм власності. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств.

Методи оцінки й добору працівників для підприємств чи інших суб'єктів господарювання. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу (кадрів). Досвід формування та забезпечення ефективного використання кадрового потенціалу підприємств.

Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в аграрних підприємствах

Економічна категорія продуктивності праці. Методи вимірювання та показники продуктивності праці, їх переваги та недоліки, сфери застосування. Класифікація чинників та резервів зростання продуктивності праці. Система розрахунків можливого зростання продуктивності праці.

Вимоги до системи мотивації праці. Концептуальна характеристика моделей мотивації трудової діяльності. Методи мотивації трудової діяльності.

Соціально-економічна сутність заробітної плати та її функції. Механізм державного регулювання оплати праці. Структура заробітної плати. Особливості організації оплати праці на підприємстві. Тарифна система оплати праці. Форми і системи заробітної плати. Особливості преміювання персоналу. Особливості безтарифної системи оплати праці.

Тема 12. Основний капітал

Капітал як економічний ресурс підприємства. Сутність та класифікація основного капіталу підприємства. Класифікація основних засобів за ознакою функціонального призначення та участі у виробничих процесах. Видова (технологічна) структура основних засобів, фактори й тенденції динаміки на підприємствах.

Первісна, відновна й залишкова вартість основних засобів. Індексція основних засобів.

Фізична суть техніко-економічного старіння знарядь праці та форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна). Амортизація основних засобів. Норми амортизаційних відрахувань. Оцінка доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування. Розширене відтворення основних засобів їх технічним переозброєнням, реконструкцією, розширенням і новим будівництвом.

Соціально-економічне значення і системи показників ефективності відтворення та використання основних засобів. Напрямки інтенсифікації створення та шляхи ліпшого використання основних засобів підприємства за нормальних умов господарювання.

Тема 13. Оборотний капітал аграрних підприємств

Оборотний капітал: сутність, елементний склад, структура та джерела формування. Характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Нормування витрат та розрахунки необхідного обсягу оборотного капіталу підприємства. Показники та шляхи кращого використання сировини, матеріалів, палива тощо. Сучасна політика ресурсозбереження.

Оборотні кошти підприємств, їх кругообіг. Оцінка структури оборотних коштів. Класифікація оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Класифікація нормативів. Принципи нормування. Методи розрахунку нормативів.

Ефективність використання оборотних коштів. Заходи підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Тема 14. Інтелектуальний капітал

Поняття капіталу та інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Їх характеристика. Умови охорони здатності та охоронні документи на об'єкти промислової власності. Порядок трансформації інтелектуальних продуктів в інтелектуальний капітал.

Нематеріальні активи підприємства, їх ознаки. Основні види та їх характеристика. Реалізація права власності на об'єкти інтелектуальної власності. Ліцензії: сутність, види. Порядок та способи визначення ліцензійної винагороди. Основні види ліцензійних платежів.

Оцінювання вартості нематеріальних активів. Її особливості. Класифікація методів.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 274АТ_бд_2022; 274АТ_бд_2023[1](стн (Зр.))			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	6	-	2	4
Тема 2. Основи підприємництва	6	2	-	4
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств та їх об'єднань	6	2	-	4
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	6	2	-	4
Тема 5. Структура та управління підприємством	6	-	2	4
Тема 6. Ринок і продукція	6	2	-	4
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємстві	6	-	2	4
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	6	-	2	4
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	8	2	2	4
Тема 10. Персонал аграрних підприємств	6	2	-	4

Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в аграрних підприємствах	6	-	2	4
Тема 12. Основний капітал	6	2	-	4
Тема 13. Оборотний капітал аграрних підприємств	6	-	2	4
Тема 14. Інтелектуальний капітал	10	2	-	8
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми семінарських занять

Назви тем	Кількість годин
	Денна форма навчання 274АТ_бд_2022; 274АТ_бд_2023[1] (стн (Зр.))
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	2
Тема 2. Основи підприємництва	-
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств та їх об'єднань	-
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	-
Тема 5. Структура та управління підприємством	2
Тема 6. Ринок і продукція	-
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємстві	2
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	2
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	2
Тема 10. Персонал аграрних підприємств	-
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в аграрних підприємствах	2
Тема 12. Основний капітал	-
Тема 13. Оборотний капітал аграрних підприємств	2
Тема 14. Інтелектуальний капітал	-
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин
	Денна форма навчання 274АТ_бд_2022; 274АТ_бд_2023[1] (стн (Зр.))
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	4
Тема 2. Основи підприємництва	4
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств та їх об'єднань	4
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	4
Тема 5. Структура та управління підприємством	4
Тема 6. Ринок і продукція	4
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємстві	4
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	4
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	4
Тема 10. Персонал аграрних підприємств	4
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в аграрних підприємствах	4
Тема 12. Основний капітал	4
Тема 13. Оборотний капітал аграрних підприємств	4
Тема 14. Інтелектуальний капітал	8
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни «Економіка підприємства» не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Теми	Форми контролю	
		Денна форма навчання	
		274АТ_бд_2022; 274АТ_бд_2023[1] (стн (Зр.))	
ПРН 5. Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.	Тема 1 – 14	усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів, виконання завдань на самостійну роботу	
ПРН 6. Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.			
ПРН 23. Аналізувати техніко-експлуатаційні та техніко-економічні показники автомобільних транспортних засобів, їх систем та елементів.			

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(Денна форма навчання 274АТ_бд_2022; 274АТ_бд_2023[1] (стн (Зр.)), залік)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Усне опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань зі сам. роб.	
Тема 1. Теорії та моделі підприємства	2	2	2	1	8
Тема 2. Основи підприємництва	2	2	2	1	7
Тема 3. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств та їх об'єднань	2	2	2	1	8
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства	2	2	2	1	6
Тема 5. Структура та управління підприємством	2	2	2	1	8
Тема 6. Ринок і продукція	2	2	2	1	5
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	2	2	2	1	8
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства	2	2	2	1	7
Тема 9. Земельні ресурси та ефективність їх використання	2	2	2	1	7
Тема 10. Персонал аграрних підприємств	2	2	2	1	7
Тема 11. Продуктивність, мотивація та оплата праці в аграрних підприємствах	2	2	2	1	7
Тема 12. Основний капітал	2	2	2	1	8
Тема 13. Оборотний капітал аграрних підприємств	2	4	2	1	7
Тема 14. Інтелектуальний капітал	2	2	2	1	8
Разом	28	30	28	14	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Денна форма навчання:

– усне опитування (0-2 бала): *0 балів* – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів; *1 балів* – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 51 – 90 % тестів; *2 балів* – здобувач вищої освіти відповідає більше, ніж на 91 % тестів;

– виконання вправ на практичних заняттях – завдання на практичному занятті розраховані на групове виконання та письмові індивідуальні висновки (0-2 бала): *0 балів* – потрібне повторне виконання; *1 бал* – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань та демонструє досягнення більшої частини запланованих результатів навчання; *2 бали* – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє матеріалом, правильно вирішив усі завдання. Відповідь характеризує вміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.

– розв'язування тестів (0 – 2 бали): *0 балів* – здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів; *1 бали* – здобувач вищої освіти правильно відповідає на 51 – 79 % тестів; *2 бали* – здобувач вищої освіти правильно відповів на 80 – 100 % тестів;

– виконання завдань самостійної роботи (0 – 1 бал): *0 балів* – завдання не виконані чи не відповідають результатам навчання; *1 бал* – завдання повністю відповідають вимогам та відображають визначені результати навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Мультимедійний проектор, мережа Wi-Fi, платформа MS Windows 10 Pro, Windows 10 Edu, Office 365 (10000 ліцензій для студентів), Internet-браузери, Електронна бібліотека ПДАУ, Електронний репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час виконання завдань, тестування заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

2. Академічна мобільність.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

3. Неформальна/інформальна освіта.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 2. Основи підприємництва	Prometheus	Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП-підприємців України	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1
Тема 4. Зовнішнє середовище діяльності підприємства Тема 6. Ринок і продукція	Prometheus	Курс на експорт	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NP+EXP101+2018_T3
Тема 5. Структура та управління підприємством		Курс лекцій Богдана Гаврилишина	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:BHFoundation+HAWRYLYSHYN+2017_T1

4. Дедлайни та перекладання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25 % бал.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Андреева Л. О., Болтянська Л. О., Лисак О. І. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь, ТДАТУ, 2018. 246 с.
2. Бандурка О. М., Ковальов Є. В, Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. За заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС, 2017. 192 с.
3. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2-е вид., 2019. 304 с.
4. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
5. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 472 с.
6. Економіка підприємства: підручник : у 3 ч. Ч. 1 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. 432 с.
7. Калініченко О. В., Плотник О. Д. Економіка підприємства. Практикум : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2012. 600 с.
8. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
9. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник. Львів : ЛТЕУ, 2020. 316 с.
10. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Петренко В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. 432 с.
11. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : НаУКМА, 2018. 304 с.
12. Туренко А. М., Дмитрієв І. А., Іванілов О. С., Шевченко І. Ю. Словник економіста та підприємця. Харків : ХНАДУ, 2018. 340 с.

13. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запухляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.

14. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Ліра-К, 2020. 596 с.

Допоміжні

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.

2. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків : ХНАДУ, 2018. 292 с.

3. Калініченко О. В. Розвиток інноваційної діяльності в Україні. Перспективи розвитку господарсько-фінансової діяльності підприємств в Україні: теорія, методика, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 6 – 12. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17362>.

4. Калініченко О. В. Формування системи економічної безпеки підприємства. Сучасний стан та перспективи розвитку діяльності підприємств в Україні: теорія, методика, практика : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2022. С. 137 – 143. URL: <http://www.economics.in.ua/2022/11/1.html>. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/17364>.

5. Калініченко О. В., Кулик М. І., Лесюк В. С. Біоекономічна оцінка ефективності виробництва біомаси енергетичних культур в Україні. Зелена трансформація та стала біоекономіка: моногр.; за наук. ред. А. А. Олешко, О. Ю. Будякової. Київ : КНУТД, 2024. С. 455 – 479. URL: <https://doi.org/10.30857/978.617.7763.34.4>

6. Калініченко О. В., Лесюк В. С. Сутність та особливості формування маркетингових стратегій аграрних підприємств. Перспективи розвитку національної економіки України: теоретичні та практичні аспекти : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава : ПП «Астроя», 2023. С. 36 – 48.

7. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонок А. В., Абрамова А. С. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 231 с. URL: https://drive.google.com/open?id=1O9MqpU9zLP7t9z_Qq8lsRwTQ0hUyHsRx

8. Кузьмин В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-е вид, перероб. та доп. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. 195 с.

9. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 232 с.

10. Ляшенко А. Х., Корбутяк А. Г., Сокровольська Н. Я., Юрій Е. О. Оцінка вартості підприємства: навчальний посібник Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 180 с. URL: https://drive.google.com/open?id=172hn98ohMp_0aMxSDYN9XGzWeTyiL8k7.

11. Мазур Н. А., Семенець І. В., Лопашук І. А. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1OGJ7-yPW5TV2cAAZDk6rscZaaOU9ytIT/view>.

12. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н. доц. Є. В. Ткача. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2023. 264 с.

13. Яковлев А. І., Ларка Л. С. Економіка підприємства: магістерський курс. навчальний посібник. Харків, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». 2018. 515 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/35864>.

14. Kalinichenko, O., Kulyk, M., & Lesiuk, V. (2024). Economic and energy efficiency of resource-saving technology for switchgrass cultivation. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 10(2), 31 – 51. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.02.02>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України.
URL: <https://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
URL www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України.
URL <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України.
URL: <https://www.msp.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
8. Веб-сайт наукової бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <http://lib.pu.if.ua>.
9. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua>.
11. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.
12. Мережа бізнес-інформації. URL: <https://bin.ua>.
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
14. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства Фінансів України № 1315 від 29.12.2006 р.
URL: www.rada.gov.ua.
15. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790.
URL: www.rada.gov.ua.
19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств» № 630 (630-2002-п) від 16.05.2002).
URL: <http://uazakon.com/big/text1406/pg1.htm>.